

Artiklar ur *Bolsjevik* nr 1

Inledning

Under 1969 växte en omfattande kritik mot det maoistiska KFml/Clartés teori och praktik fram i Lunds Clartésektion, som i januari 1970 bröt med Clarté-förbundet. Utträdet proklamerades med en resolution som finns med i denna artikelsamling. Senare samma år bildade man *Bolsjevikgruppen* och började ge ut tidskriften *Bolsjevik*.

I januari 1971 gick en del av Bolsjevikgruppen och den trotskistiska *Revolutionära marxister* (RM) samman och bildade *Revolutionära Marxisters Förbund* (RMF).

Bolsjevikgruppens kritik mot KFml var också en viktig inspirationskälla för den opposition i *Vänsterns Ungdomsförbund* (VUF) som sedan bildade *Förbundet Kommunist* (FK).

Innehåll

Inledning till artikeln "KFml och marxismen"	1
KFml och marxismen	2
A. Samhället och historien	2
I. KFmls kluvna samhälle.....	2
II. Förbindelseområden	2
III. Det problemlösa tänkandet.....	3
IV. Klasskampen och den ekonomiska basen. Voluntarism – mekanism.....	4
V. Klasskampen och Staten.....	5
VI. Partiets uppgifter.	6
VII. Ledare och borgerliga agenter.	7
VIII. KFml:s eviga lagar.	8
IX. "Vi måste se till att vi tillämpar principerna på ett sådant sätt att de genomförs" eller KFml:s strategi för revolutionen.	9
B. Empirio-dogmatismens teoretiska grunder.....	11
Allmänna principer och fakta.....	11
Abstrakta begrepp och vetenskapligt arbete.....	12
Dogmatism och empiricism.	13
Empirio-dogmatismen	14
KFml och det goda dogmatiska sällskapet.....	14
KFml:s och Maos syn på studier.	14
Mao Tse-tung som sanningens uppenbarare.	15
Marxismen är inte arbetarklassens åskådning.....	16
Hur KFml skiljer teori och praktik.....	17
Studier och kritik.....	18
Grundkursen som en kurs i navigering.	18
Uppenbarelseboken	19
Resolution.....	20
Vi tar avstånd ifrån:.....	20
1. om studier och samhällsanalys	20
2. Om historieförfalskningen.....	20
3. Om ekonomismen-sekterismen	21
4. Om bristen på internationalism	21
5. Om byråkratisk centralism	21
Vi arbetar för:	22

Inledning till artikeln ”KFml och marxismen”

Det första numret av vår tidskrift innehåller huvudsakligen en enda lång artikel om KFml:s behandling av marxismen. Det arbete som presenteras i artikeln är knutet till vår grupps bakgrund i brytningen med den teoretiska och politiska inriktning som KFml och Clarté-förbundet representerar. Samtidigt har det arbete som den brytningen nödvändiggjorde kommit att utgöra förutsättningarna för vår nuvarande självständiga inriktning. I kritiken av KFml/Clarté har vi grundlagt ett sätt att arbeta som har öppnat perspektiv vilka förändrar de ramar som ursprungligen ställdes för vårt arbete.

Denna artikel har därför en speciell karaktär, genom att den är tillkommen under en period och återspeglar den utveckling vi genomgått. Från att från början gälla frågan om KFml:s och Clartés studier har arbetet utvidgats till en vetenskapsteoretisk utredning av det inre sammanhanget i det tänkande som bär upp dessa organisationer. Därmed har problemet inte längre gällt enbart de två organisationerna. Som även andra rörelser är KFml/Clarté förankrade i *traditioner* och de för vidare och bygger på teoretiska och politiska grunder som tidigare etablerats i arbetarrörelsens historia. Därför ställdes problemet om dessa traditioner och speciellt då den tradition där KFml/Clarté har sina starkaste rötter och som samtidigt är den som kommit att klavbinda och behärska arbetarrörelsen främst i Europa, nämligen den *stalinistiska* traditionen.

Vi har emellertid inte utsträckt arbetet till en uppföljning av den historiska framväxten av de avvikelser och deras konsekvenser som förenas under KFml:s kapp. I samlad form skulle det arbetet ha bundit oss till att skriva en hel bok, och en tjock sådan. I stället har vi hållit fast vid vår utgångspunkt i så måtto att vi valt att utreda sambanden bakom den speciella kombination av dessa traditioner som KFml/Clarté utgör i den svenska revolutionära rörelsen.

Vår utgångspunkt och målsättning gör denna artikel till ett arbete huvudsakligen på det speciella sätt att tänka som KFml och Clarté rör sig inom som en *empirio-dogmatism*. Artikeln är indelad i två avdelningar. I den första behandlas främst de teoretiska och politiska yttringarna av detta tänkande i synen på samhället och historien. Den andra avdelningen är en vetenskapsteoretisk framställning av de teoretiska sammanhangen i empirio-dogmatismen, dess *mekanism*. Därmed har vi också velat framhäva *sambandet* mellan de teoretiska utgångspunkterna och föreställningarna om historien och samhället, vilket är helt bestämmande för det *politiska handlande* organisationen förmår utföra.

Att den artikel som presenteras i tidskriftens första nummer huvudsakligen är inriktad på teorin betyder därför inte att detta teoretiska arbete helt dominerar vår grupps inriktning. Men vi menar att det i en kommunistisk organisation krävs analyser av såväl teori som politik och arbete med teorin i vissa lägen kan vara det betydelsefullaste. Marxismen är en vetenskap uppträder inte i form av en öppen bok så snart man intagit ”den proletära klasständpunkten”. innebär i stället en produktion av kunskap och detta kräver ett *arbete*. ”Det finns ingen kungsväg till kunskapen, och endast den, som inte skyr mödan att klättra uppför dess branta stigar, har utsikt att nå dess ljusa höjder.” (Marx)

Detta har emellertid också konsekvenser som gäller läsningen av vår artikel. Själva denna läsning måste ses som ett arbete, vilket dels alltså ligger i sakens natur, dels i karaktären av vår text, artikeln talar vi om nödvändigheten av ett *kritiskt* arbete som har förmågan att bearbeta ett givet material för att man ska kunna beskriva dess verkliga karaktär. Hela vårt arbete är i sig ett exempel på en sådan kritik, liksom också på det arbete med begrepp, som. vi i artikeln framhåller som utmärkande för det vetenskapliga arbetet.

Men artikeln avspeglar också de svårigheter vi står inför. Vi är medvetna om att vi lämnat en rad problem öppna och att det finns ofullständigheter i vår framställning på vissa partier. Arbetet är grundat i vår organisations utveckling och detta har medfört att nya landvinningar och nya problem tillkommit under arbetets gång. De ramar som varit ställda för den här undersökningen har inte alltid tillåtit ett fullständigt inarbetande av dessa resultat i organisationens utveckling, samtidigt som de inte kunnat lämnas utanför. Sådana här problem i texten finns t ex i behandlingen av det strategiska arbetet, vilken endast kan betraktas som en skissering. Vidare finns artikeln endast en början till en medveten undersökning av de speciella teoretiska utgångspunkterna för Mao Tse-tungs arbete och för KKP. Det är också så att en rad problem som *ställs* i artikeln är av en sådan karaktär att deras behandling faller utanför just *detta* arbetes ramar.

Men även om denna artikel härmed utgör ett avslutat kapitel, så fortsätter vår organisation sitt arbete på de problem vi ställts inför. Tidskriften kommer därför att i fortsättningen kunna presentera artiklar och analyser som driver detta arbete vidare.

Det arbete som vår organisation bedriver är inte "vårt" i någon annan mening än att vi arbetar på att föra det vidare. Det är en nödvändig del i byggandet av ett kommunistiskt parti.

KFml och marxismen

A. Samhället och historien

I. KFmls kluvna samhälle

Genom att utgå från en samhällsuppfattning där samhället indelas i två skilda poler, den proletära och den borgerliga; förlorar KFml från början greppet över samhället i dess helhet. Liksom borgarna har sin världsåskådning har proletärerna sin och dessa ses som lika diametralt motsatta som klassernas politiska och ekonomiska intressen. (gc 11, 14; 15.)¹ Varje social händelse hänförs till endera sidan och har endast intresse genom det stöd den erbjuder för den ena eller andra klassen. Man får sålunda bilden av ett samhälle kluvet i två skilda sociala homogena system, två trupper formerade till strid. (Den borgerliga världsåskådningen förklaras t ex vara i sin helhet ovetenskaplig, gc 24, vilket är en uppenbar orimlighet med tanke på naturvetenskapen.) Varje samhällelig aktivitet, ekonomisk såväl som politisk, ideologisk eller teoretisk, ses uteslutande som en företeelse i klasskampen och är alltså antingen borgerlig eller proletär. Den kluvna samhällsbild som detta synsätt leder till strider mot den marxistiska teorin om den härskare klassens *dominans* över samhällets olika *områden*. Härigenom har KFml från början gjort sig av med det motsägelsefulla samspelet mellan de olika områdena och praktikerna i samhället och därmed också möjligheten att ta hänsyn till utvecklingens ojämna karaktär.

II. Förbindelseområden

De kritiska punkterna i en sådan erbarmlig förenkling måste gälla just övergångsformerna, förbindelserna mellan olika praktiker, växlingarna, kriserna och omvandlingarna. KFml:s vikelser uppträder i olika former på de "förbindelseområden" där förståelse och förverkligande kräver en helhetsuppfattning av samhällets skilda områden och en uppfattning av den historiska processens språngartade karaktär. Det säga: förståelsen av dialektiken och av vad marxismen innebär som vetenskap, något som helt saknas hos KFml. För dem är historien

¹ gc är vår förkortning av handledningen "KFml:s grundcirkel i marxismen-leninismen Mao tsetungs tänkande". MF är förkortning för *Marxistiskt Forum*. Om inte annat anges är understrykningarna i citaten våra. KFml:s grundcirkel kan beställas från: Åsa Hallström, Pontonjergatan 18. 112 37 Stockholm, varvid man bör ange att beställningen gäller själva handledningen och inte hela studiepaketet.

jämn som en tågresa och samhället platt. De är orörliga som gamla fröknar och börjar studierna med intagandet av en ståndpunkt, en statiskhet som står i bjärt kontrast till den nutida verklighetens rörlighet.

Från denna utsiktspunkt, där KFml tror att de ställt sig utanför det samhälle som ska förändras (har kan det inte vara tal om att socialismen föds ur kapitalismens sköte), kan man inte framställa *sambanden* mellan samhällets skilda praktiker och inte förklara händelseförloppet i en *omvandling*.

Empirio-dogmatismen² reducerar samhällsutvecklingen till en fråga om ekonomi och klasskamp. Den förmår inte ge en bild av klasskampen som effekter av utvecklingen på samhällets olika nivåer, av ekonomi och politik och ideologi, utan strävar att på ett enkelt sött knyta samman den ekonomiska basen med klasskampen. Följden blir att endera sidan måste komma att ta överhanden; antingen beskrivs allt som ekonomi (mekanism) eller som viljemässig klasskamp (voluntarism, historicism). Klasskampens utveckling framstår som helt jämn mot ett givet mål. Staten förbinds inte med klasskampens oförsonlighet utan uteslutande med bourgeoisin som ett monopolkapitalets enkla redskap. Samma oförmåga att göra reda för förbindelser och utveckling dominerar uppfattningen av partiets förhållande till massorna och ledarnas betydelse för partiet. Det enda kriteriet för partiets linje är framgången och revisionismens uppkomst döljs i konspiratoriska resonemang. Denna kombination av mekanism och voluntarism kan inte producera strategi för revolutionen. Strategin blir i stället en fråga om att "tillämpa allmänna principer" och revolutionen kommer att framstå som avlägsen och plötslig. Taktiken sammanfaller med strategin i dogmatismens förgrovade och stela politik.

III. Det problemlösa tänkandet

Oförmågan att ställa problemet om historisk omvandlingar och övergångar placerar KFml:s tänkande med dess dogmatiska färdiga lösningar innanför det borgerliga samhällets ramar. Följden är en i grunden borgerlig samhällshistoriesyn, dvs *empirio-dogmatisk* med en motsättning mellan teori och "fakta", och evolutionistisk-mekanistisk med en reducering av historien till en enda utvecklingskedja som monotont stakar sig fram. Uppfattningen är därmed *sluten* och kan inte leda vidare till nya problemställningar och analyser. Studierna går etappvis med helt olika inriktning i de olika faserna (gc 10). Man kommer aldrig under ytan av samhällets "fakta", utan stannar vid det sociala skeendets fenomen. Oförståelsen av innebörden i en brytning som en omvandling av något är i själva verket katastrofal för KFml. I KFml:s brytning med Vpk förelåg ett uppsving, revolutionär kraft, genom den primära kritiken av revisionismen kombinerat med ett progressivt ställningstagande för Kina. Men då de se inriktar sig på ett enkelt *avskiljande* i stället för att gå vidare med en kritik av revisionismens grunder, kommer revisionismen obönhörligen att återta sitt grepp. Endast en kritik som omvandlar den grund man utgår från skulle kunna möjliggöra en verklig revolutionär utveckling.

Den empiriodogmatiska uppfattning av marxismen som utgör grunden för de studier KFml och Clarté producerar har alltså en klar förbindelse med hela samhälls- och historiesynen och därmed med politiken. Studierna ger inte bara en felaktig teori utan en förvriden syn på samhället och historien. Denna brist på revolutionär teori har till funktion att *dra tillbaka* och hämma möjligheterna till revolutionär rörelse för att i stället leda in i sekterism och organisationsfetischism.

² För den teoretiska definitionen av empirio-dogmatismen se nedan avd B.

IV. Klasskampen och den ekonomiska basen. Voluntarism – mekanism.

Synen på den historiska utvecklingen domineras i gc av *klasskampen* (ex lägesbeskrivningen i början). I frågan om vad som bestämmer samhällets utveckling talas mycket och allmänt om ”lagar” (gc 10, 12, 15, 18). Innebörden av dessa lagar behandlas under avsnittet Den dialektiska materialismen (gc 23), och får någon konkretion i avsnittet Den materialistiska historieuppfattningen.

Eftersom proletariatet genomgående ses som historiens (enda) drivkraft³ uppstår frågan hur klasskampen ska förbindas med den ekonomiska basen.

Någon sådan förbindelse kan inte framställas då den sociala processens sammansatthet saknas i KFml:s tänkande. I den bindning vid enkla, lineära orsakssammanhang som utmärker det borgerliga tänkandet uppstår i stället en vacklan mellan två skilda orsakskedjor som inte kan förbindas – klasskampens och den ekonomiska basens utveckling. Förändringarna i dessa två områden är internt bestämda, några bestämmande faktorer utanför klasskampen och ekonomin existerar inte: i ena fallet styrkeförhållandet mellan bourgeoisie och proletariat (gc 1,2), i andra fallet produktionsförhållanden kontra produktivkrafter. Historieuppfattningen kommer att antingen bestämmas av klassen som historiens skapare eller av en mekanistisk uppfattning av den ekonomiska basens utveckling. Den ensidiga betoningen av klasskamper är ett historicistiskt inslag som leder till en voluntaristisk politik. Klassen ses som ett subjekt som spontant driver den historiska processen och den framställs isolerat från den sociala helhet som är fältet för klasskampen.⁴ Detta kombineras med en mekanism som uppfattar den ekonomiska utvecklingen som en kausal och entydig bestämning av hela den historiska processen. I den politiska praktiken resulterar mekanismen i en ekonomism som i de ekonomiska förhållandena och kraven ser grunden för hela politiken.⁵

I framställningen av den ekonomiska basen bestäms den historiska processen jämnt och entydigt av produktivkrafternas motsättning till produktionsförhållandens. När produktionsförhållandena inte längre kan utvecklas uppkommer en kris som framkallar revolution (gc 29). Framställningen är mekanistisk, den kris som uppstår rör inte samhällets alla områden i en anhopning av motsättningar. Ekonomins bestämmande i sista hand är här en meningslös sats eftersom endast denna sista hand är för handen. Det blir ingen skillnad mellan revolutionen från det feodala till det borgerliga samhället och den socialistiska revolutionen. Framställningen är påfallande opolitisk, genom sin enorma brist på konkretion ger den ingen känsla av att detta är vad som händer i dagens verklighet. På samma sätt bestäms historien av klasskampen (gc 24 är en objektiv utvecklingslag, gc 27 ett kumulativt växande). Det är det arbetande folket som skapar historien (gc 29, prop cirk II). Den klasskamp som helt dominerar beskrivningen av läget i världen (gc 1, 2) sätts inte i samband med utvecklingen inom ekonomi, politik, ideologi, trots att klasskampen är en *effekt* av dessa områdens utveckling. Därmed

³ Jfr feltolkningen av Manifestet i gc sid 18. Gc talar uteslutande om proletariatet som den kraft i samhället som kommer att störta det. Men när Manifestet talar om de vapen som borgarna smitt för sin egen undergång syftar det på produktivkrafterna och de kriser som deras utveckling medför.

⁴ Jfr detta med det flitigt brukade Mao-citatet ”Folket och folket allena är den drivande kraften som gör världshistorien”. (citaten sid 108) Denna översättning och dess användning är en grov förenkling, som fått funktionen att stötta upp föreställningen att ”massorna gör historien”. Clarté-förbundets arbetsutskott har nått därhän att de påstår att detta citat anger innebörden av den historiska materialismen (Cirkulär om propagandan avd II, 17/6 - 69), En så grov förvanskning föreligger dock inte hos Mao. I den engelska översättningen av citatet står: ”The people are the motive force in the making of world history”. Folket ses alltså som den drivande kraften i skapandet av världshistoria, vilket är Maos sätt att ange den avgörande klasskraften i en revolutionär förändring.

⁵ Ett av många exempel på denna ekonomism är Clarté-förbundets universitetspolitik, som går ut på att skapa en facklig enhetsfront för studenter utifrån föreställningen att uppsvingets orsaker låg i studenternas försämrade levnadsförhållanden. Att studentrörelsens konjunktur bestäms i första hand av politiken och inte av ekonomin framgår klart om man analyserar dess utveckling. Härtill återkommer vi i kommande artiklar.

måste klasskampens utveckling framstå som helt enkelspårig. Där finns inte ens sambandet mellan uppror och reaktion. Folkens uppvaknande till den nya eran är lika oförklarad som den process som leder till att arbetarklassen ”skapar sig ett parti”. Revolutionen blir bara ett maktövertagande, den ena sidan i en styrkemotsättning tar överhanden.

Den historicistiska uppfattningen av klassen som historiens skapare står i skarp motsättning till den mekanistiska uppfattningen av ekonomins utveckling. Dessa två synsätt kan endast samsas genom att klasskampen *ställs direkt* på den ekonomiska basen. Det arbetande folket skapar inte historien ”efter eget gottfinnande”, får vi veta (gc sid 29) utan på grundval av objektiva materiella betingelser (ingår kanske inte klasskampen i de objektiva betingelserna?) Dessa materiella betingelser utveckling leder å andre, dan ”inte automatiskt” (gc sid 30) till revolutionen, eftersom de materiella betingelserna för en social revolution inte är tillräckliga för ett *det skall bli en*, som KFml ser det.⁶

Resonemanget ger en underlig bild av den ekonomiska utvecklingen och klasskampen som två processer vilka först i revolutionen slås samman. De objektiva betingelserna för en social revolution hänförs uteslutande till ekonomin. Klassen införs sedan därför att det blir inte någon revolution om inte arbetarklassen ”skapar sig ett kommunistiskt parti” (gc 30) – alltså en renodlad voluntarism.

KFml är här kvar i den borgerliga motsättningen mellan ”människorna” och ”verkligheten”, mellan subjekt och objekt. De objektiva materiella betingelserna beskrivs som något som står utanför det mänskliga handlingslivet i ett åtskiljande av vilja och betingelser. Klasskampen framställs som ett fält för agerande bestämt av den interna motsättningen mellan klasserna, men inte insatt samhällets helhet. Sambanden mellan den ekonomiska basen och klasskampen beskrivs i stället som en klassens *intervenering* i ”objektiva betingelser”, Kapitalisterna förhindrar produktivkrafternas utveckling genom att köpa upp uppfinningar, exploatera naturen och åstadkomma kriser. På samma sätt försöker de stoppa ”den historiskt nödvändiga utvecklingen” när revolutionen nalkas. (gc sid 29-30) De har ”intresse av att förvanska världsåskådningen” och så gör de det. (gc sid 15). ”Historien känner inte något exempel på att en härskande klass frivilligt avstått från äganderätten till produktionsmedlen” (gc 30) när de materiella betingelserna för en social revolution förelegat. Klasserna och klasskampen blir på detta sätt ett historiens subjekt skilt från vad man betraktar som ”objektivt”, nämligen de materiella betingelserna (”objektiva materiella betingelser”, gc 29).

V. Klasskampen och Staten.

Uppfattningen av klasskampen som en framåtskridande utveckling av ett mekaniskt styrkeförhållande är samordnad med klyvningen av samhället i homogena delar, en borgerlig och en proletär. Det är därför inte möjligt att framställa klassernas *växlande* relationer till varandra. Nödvändigheten av att arbetarklassers medvetenhet inte inriktas enbart på dess egna förhållanden utan måste gälla *hela* samhället och *alla* samhällsklasser är ett problem som helt bortfaller och ersätts med allmänna fraser om ”folket”. Klassernas ekonomiska och politiska ställning i den sociala processen ser KFml endast som en fråga om en huvudmotsättning. Med den förgrovande och opportunistiska politik som byggs på tesen om ”monopolkapitalet och folket” bortfaller varje bedömning av den svenska bourgeoisins sammansättning och specifika läge, reformismens betydelse för statsapparatus utformning, det småborgerliga elementets roll osv. Likaså buntas de skilda sociala grupper som inte tillhör monopolkapitalet samman under beteckningen ”folket”, vilket får berättiga en ”front”-politik helt skild från den

⁶ Att KFml har knyckt stora delar av detta resonemang ur Kuusinens *Marxismen-leninismens grunder* gör inte saken bättre. Det vore emellertid intressant att veta om de med denna handbok i marxismens förvanskning anser sig vara i gott stalinistiskt sällskap och alltså är villiga att dra fram denna källa till sitt försvar.

kommunistiska allianspolitiken. Den totala frånvaron av politisk analys av dagens svenska verklighet som detta innebär resulterar i sådana hejdlösa plattheter som påståendet att de politiska motsättningarna mellan de fem borgerliga partierna endast är ett sken, eftersom det endast rör sig om en konkurrens om – riksdagsmännens löner! (Gnistan 3, 1970: ”Det är en kamp endast om vem som ska kapa åt sig mest av de subventioner – som monopolkapitalets stat numera betalar för deras tjänster.)

Innebörden av bourgeoisins dominans på samhällets olika områden framstår endast som en fråga om den ena eller andra sidan i klasskampen. Det kapitalistiska samhällets hela kultur, intellektuella vetande och sociala institutioner uppfattas blott och bart som borgarnas redskap i klasskampen. Samma schematiska modell tillämpas i beskrivningen av staten i det kapitalistiska samhället. Statens funktion av en sammanhållande maktapparat med uppgift att motverka och skylta över motsättningarna förbigås och den ses i stället uteslutande som ett enkelt redskap för monopolkapitalet. Härigenom framstår staten för KFml som ett medel att *öka* klassmotsättningarna. Dess verkliga funktion att genom att dämpa och motverka de oförsonliga klassmotsättningarna möjliggöra bourgeoisins *organiserade* förtryck försvinner. Eftersom den politiskt avgörande frågan om den borgerliga statsmaktens karaktär inte kan lösas med dessa enkla agentresonemang måste också frågan *varmed den skall ersättas* förbli hölj i dunkel. Gc (31/32) blandar dessutom samman statsmakten och parlamentarismen till en och samma frågeställning. Här som annorstädes saknas varje form av analys och proletariats diktatur är enbart en allmän paroll om den borgerliga stats krossande. I hela gc finns inte en antydning om den omfattande samhällsomvandlingen under socialismen. KFml:s perspektiv på revolutionen är därför anarkistiskt vi kastar ut borgarna och så blir allting bra. Denna anarkism kan bara uppvägas av en byråkratisk maktapparat. Detta är en följd av att såväl socialismen proletariats diktatur för dessa frasmakare endast kan vara en allmän princip. I gc finns ingen annan motivering för proletariats diktatur än att man inte kan komma till makten genom röstning.

VI. Partiets uppgifter.

Om man stärker organisationen genom inlärandet av allmänna sanningar och ser sin uppgift i klasskampen och för revolutionen som ett spridande av dessa teser, kommer partiet att avskilt från massorna. Först ställer man sig på marxismen-leninismen Mao Tse-tungs tänkandes grundval. *Därefter* gäller det att ”*börja omsätta den i en riktig linje och en riktig politik*”. (gc 2). Utan revolutionär teori kan det inte finnas någon revolutionär rörelse. Mao citeras: ”När en uppgift måste utföras, men det inte ännu finns någon riktlinje, metod, plan eller politik är beslut om en riktlinje, metod plan eller politik det viktigaste och avgörande” (gc KFml menar sig vara i en sådan situation, men det beslut man kommer fram till är att det gäller att plugga in de allmänna principerna och ”inte gå direkt på den svenska verkligheten”. (gc sid 10). Därigenom upplöser man marxismens samband med verkligheten – dess levande konkreta analyser av konkreta förhållanden De allmänna principerna tillgrips som ersättning för politik; för att förena de allmänna principerna med de konkreta förhållandena ”måste i se till att vi tillämpar principerna på ett sådant sätt att de genomförs” (gc 22/23). Partiet blir en förvaltare och verkställare av dogmerna, det skall ”behärska och kunna omsätta teorin (gc sid 4). Utvecklingen fram till partibildandet beskrivs uttryckligen som rent kvantitativ: ”Genom att vi vinner allt större insikter i marxismen-leninismen och med hjälp av denna kan studera alltfler frågor och lösa alltfler problem, genom att vi sprider allt mer propaganda och når allt fler arbetare och genom att förbundet utökar sin numerär kan vi så småningom ta språnget till att bilda parti” (gc 27/28). Försvaret av dogmerna får ersätta teorins utveckling (”faror som ständigt hotar partiet i form av borgerligt inflytande och borgerliga idéer eller en dålig kunskap om marxismen-leninismen) (gc sid 7). Det allmänna proklamerandet av ”säkra kliv mot partibildandet” (gc 3 samt en vanlig fras främst hos Clarté) genom en kvantitativ ökning

har helt uteslutit varje diskussion om betingelserna för skapandet av ett revolutionärt parti. Partiet ses som en spontan skapelse av arbetarklassen och härigenom kringgår man nödvändigheten av att förena arbetarklassens spontana rörelse med den revolutionära teorin och i denna process utarbeta en strategi för den politiska kampen.

Tron att arbetarklassen spontant ”skapar sig ett kommunistiskt parti” (gc 30) är dessutom producerad av intellektuella. Osäkerheten om de intellektuellas förhållande till arbetarklassen ger upphov till ett akademiskt dilemma, en vacklan mellan underkastelse och förmynderi, som får sin omedvetna lösning i föreställningen om klasståndpunkten. Detta begrepp fattas generellt och statiskt och tillgrips som en överordnad garant för såväl den teoretiska som den politiska praktikens riktighet. ”Det kommunistiska partiet är det enda parti som tjänar folket” (gc 14) och det är också denna egenskap som gör det till ett riktigt parti. Bolsjevikpartiet ”vann folkets förtroende och stöd genom sin riktiga linje, genom att det stod på folkets sida” (gc 5). De allmänna principerna och klasståndpunkter i förening *ersätter* utarbetandet av en strategi. ”Att stå på folkets sida i alla väder” (gc 14) är en målsättning för *svanspolitiker* och kan inte utgöra någon garanti för den ”riktiga linje” som det är partiets uppgift att fastlägga och arbeta för. Tvärtom öppnar tjäna-folket-ideologin vägen för opportunist och mot detta kan KFml endast ställa dogmatiska fasthållandet vid de allmänna principerna. Utarbetandet av en strategi och partiets taktiska uppgifter i ledningen av klasskampen är därmed en obesvarad fråga. KFml kan då inte heller skilja mellan de strategiska och de taktiska uppgifterna. De sammanfaller båda, antingen med de allmänna principerna i en politisk fraseologi, eller med klasståndpunkten, dvs ett stöd åt spontana aktioner.

VII. Ledare och borgerliga agenter.

Föreningen av massornas kamp och partiets ledande roll sker genom strategins förankring i de sociala förhållandena och en på strategin grundad taktisk beräkning av klasskampens växlingar. Då detta strategiska perspektiv saknas kommer partiet att antingen underordnas den spontana rörelsen eller att avskiljas som en sekt knuten till sina dogmer. Därför har KFml inte ställt problemet om ett *ingripande* i en social rörelse och en *omvandling* av spontan masskamp till revolutionär kamp. (Detta avser KFml:s teori, men stämmer ju också med deras praktik.) Partiets utveckling och förhållande till den historiska processen uppfattas därigenom utpräglad *subjektivistiskt*. På samma sätt som klasskampen inte ses som effekter av utvecklingen på samhällets olika områden, sätts inte partiet in i ett historiskt sammanhang. I stället görs hela den historiska utvecklingen avhängig av partiet i den inledande framställningen i gc av partiets roll (gc sid 4-8). Men vad betingar partiet? Här saknas varje bedömning av betingelser (sociala, politiska, teoretiska) för skapandet och upprätthållandet av ett revolutionärt parti, ty partiet beror i KFml:s föreställning uteslutande av sin egen inre struktur – av ledarna och själva behärskandet av ”principerna”. Frågan varför det inte genomförts någon revolution i Sverige trots omfattande massrörelser i form av strejker och uppror besvaras med Linderots: ”Det fanns ingen marxist i Sverige”. Därmed ställer man upp en enkel orsakskedja – revolution blir det om det finns ett kommunistiskt parti och parti blir det om man studerar, och studier är i sin tur allmänna principer. Detta är en uppenbart orimlig historieskrivning. Inte heller i Väst-Europa har revolutionen genomförts trots att där förekommit såväl massrörelser som marxister. KFml:s svar är här ”borgerligt inflytande och borgerliga idéer”. Det gäller att kunna försvara de allmänna principerna. Det torde stå helt klart att ett parti med så snäv horisont *aldrig kan leda en revolution*. Avsaknaden av en överblick över de krafter som verkar i den internationella klasskampens växlingar går samman med avsaknaden av ett strategiskt perspektiv. Klasskampens utveckling i Sverige lär KFml att det måste finnas marxister för att det skall bli parti och revolution. Att vara marxist är att kunna de allmänna principerna (jfr tolkningen av Mao-citatet avd VI). Strategi är sedan att försvara dessa allmänna principer och att ta reda på vilka som är våra vänner och våra fiender (gc sid 9/10).

Med denna inskränkta syn kommer man aldrig att kunna *beräkna* klasskampens *växlingar*. Den grund som läggs i studiet av allmänna principer utan strategiskt perspektiv leder till fraseologi och brist på förankring i en revolutionär rörelse. I praktiken kommer den revolutionära rörelsen alltid att *gå före*.

Det enda KFml kan veta utifrån denna grund är att klasskampen utvecklas till proletarietets fördel, men inte när och hur i konkret bemärkelse. Dessutom förmår denna teori aldrig beräkna *reaktionen*.

I den apostoliska successionsordning KFml upprättat över marxismens utveckling framstår ledarna som fläckfria gestalter framstigna till revolutionens fromma. De är inte produkter av historien, av utveckling under kamp, i stället är historien en produkt av dem. ”Mao tse tungs tänkande är självkorrigerande” (Gnistan 11/69) och hans tänkande är ”kemiskt fritt från alla slag av dogmatism och opportunism” (MF 3/69). Synen på partiet är helt inriktad på ledarna och förvaltandet av läran, vilket främst består i att hålla den ren från det smygande giftet av borgerligt inflytande. Revolutionens framgång i Kina är ett resultat av att partiet kunnat uppnå denna rena ledning. ”När väl (väl!) partiet (KKP) gjort upp med en del felaktiga linjer, som förorsakade bakslag och valt Mao Tse tung till ordförande, kunde det gå i spetsen ...” (gc sid 5). Det lilla ordet väl avslöjar att KFml inte har ett begrepp om sambandet mellan denna kamp och revolutionens framgång, mellan bakslagen och framgången. Vad annat än KKP och Mao hade kunnat genomföra allt detta, utbrister man. Den motsatta frågeställningen existerar inte: vad annat än den kinesiska revolutionen har kunnat frambringa en revolutionär av Maos kaliber. KFml förstår inte innebörden av revolutionär erfarenhet som resultatet av ett kollektivt arbete i en omfattande samhällsomvandling. Massorna och partiets kadrer är frånvarande genom den ensidiga upphöjelsen av partiets ledning.

Denna subjektivism når sin fulla styrka i beskrivningen av revisionismens uppkomst. Den görs nämligen uteslutande till en fråga om borgerliga agenter i partiets ledning. SUKP ”blev, sedan; Chrusjtjov och hans kumpaner kommit till makten, allt mer revisionistiskt, dvs förborgerligt”. (gc sid 34). ”När sedan N Chrusjtjov och hans anhang av revisionister och borgaragenter tar makten och slår in på vägen tillbaka till kapitalismen, så är det i ledningen för partiet de sätter sig”. (gc 5). ”Inte förrän partiets ledning oskadliggjorts kunde bourgeoisin återta sin förlorade maktställning”. (gc 5). För det första är detta en historieförfälskning där man som bevis andrager just det som skulle bevisas, nämligen att revisionismen i Sovjet uppkommer först vid Chrusjtjovs makttillträde. För det andra utelämnar och blockerar detta resonemang hela frågan om en förklaring av revisionismens uppkomst och genombrott. Hur kunde dessa borgaragenter helt plötsligt ”sätta sig i partiets ledning”? KFml:s resonemang visar *ingenting utöver att partiet i Sovjet hade på sig samlat all makt i samhället*. Att det är den sidan som dominerar i klasskampen, i detta fallet bourgeoisin, som också kommer att dominera det centrala maktorganet förefaller helt naturligt. Men frågan gäller ju inte *ett enkelt maktövertagande* utan hela framväxten av den samhällsliga struktur där detta i så fall kan ske. KFml går förbi denna fråga lika ”aningslöst” som de går förbi och inte ens omnämner den byråkratiska partiapparaten i Sovjet under Stalins epok. I själva verket är hela detta betraktelsesätt, enligt vilket såväl de goda revolutionärerna som borgaragenterna synes falla från himlen, inte bara subjektivistiskt utan också utpräglat *byråkratiskt*. Den dogmatiska tesen att det gäller att försvara och förvalta läran går samman med en byråkratisk maktuppfattning där den riktiga linjen utövas av en central partiledning med ledarna själva som sanningskriterium.

VIII. KFml:s eviga lagar.

”Marx och Engels ... fann i sina studier av historien och samhället de allmänna lagar som styr den historiska utvecklingen” (ge sid 11/12). Det finns inga sådana ”allmänna lagar”, endast *historiska* lagar. Utvecklingen är en historisk process inte något ”allmänt”; häri ligger

innebörden av att samhället som skapats genom mänsklig aktivitet också kan förändras genom mänsklig aktivitet. I KFml:s allmänna lagar finns ingen konkret innebörd, de blir teser om kapitalismens, undergång, proletariats diktatur, revolution och socialism utan anknytning till verkligheten.

Den idealistiska upphöjelsen av lagar som ”styr” historien visar oförståelsen av den historiska processens dialektik. Därför förmår man inte heller framställa sammanhangen i den sociala utvecklingen. Den politiska ekonomin behandlas fristående och inordnas i klasskampen som partiets verktyg i propagandan. Den är till för att ”avslöja kapitalisternas utsugning och visa på de ekonomiska lagar som styr utvecklingen”. (gc sid 31). ”Den ger en sann bild av det kapitalistiska samhällets funktion och den ger visshet om socialismens seger”. (gc studiebreve 2). Med andra ord, man förstår lagarna och blir övertygad varigenom utvecklingen påskyndas.

Det kapitalistiska samhället framställs inte som en historisk gestalt, som genom att utgöra resultaten av en historisk utvecklingsprocess också kommer att gå under genom historien. Istället talar KFml som borgerliga nationalekonomer om objektiva utvecklingslagar, skilda från de mänskliga ”subjekten”. Dessa lagar sägs sedan ”överensstämma” med proletariats klassintressen (gc 24, 10 m fl). Detta tal om lagar ingår i ett accepterande av samhällets former som givna, i stället för ett sökande av deras inre samband. Häri såg Marx en grundläggande skillnad mellan sitt arbete och Smith/Ricardos. Följden av denna uppfattning av lagar och historia (som skapas av massorna) ger hos KFml motsättningen mellan ”människor” och betingelser och voluntarism-mekanism. Ingenstades kan KFml framställa förbindelserna mellan den ekonomiska basen och klasskampen, följaktligen kan man inte heller förbinda ekonomisk och politisk kamp.

Den totala oförmågan till en strategi som för in den politiska målsättningen i kampen för ”dagskraven” blottas i resonemanget om den fackliga kampen. Man konstaterar att den fackliga kampen är ett resultat av utsugningen och att fackföreningarna tillkommit för att organisera denna kamp. ”Men dessa har idag den huvudsakliga funktionen att vara kapitalisternas organ för att kontrollera och pressa ned arbetarklassen ...” (Studiebrevet om ekonomin sid 22). Kommunisterna bör stå på arbetarklassens sida i den ekonomiska kampen ”som är en viktig skola i klasskampen. Men vårt mål är inte endast att föra arbetarklassens kamp för dagskraven. En varaktig förbättring av arbetarklassens läge är endast möjlig då det kapitalistiska systemet krossats (samma studiebreve sid 23). Detta är inte att *förena* kampen för dagskraven med de långsiktiga målen, den ekonomiska kampen med den politiska, det är att *skilja dem åt*. Man blandar också på detta sätt samman den fackliga kampen med fackföreningsbyråkratin och klasslagarna. Oförmågan till konkret analys leder här till en ”vänsteravvikelse”. KFml talar aldrig någonsin om sovjet (arbetarråd), de förmår endast stöda och ställa allmänna paroller om parti och diktatur. Stödandet av aktuella krav är i sin tur en högeravvikelse, eftersom man inte förmår ställa konkreta paroller som kan föra kampen vidare.

IX. ”Vi måste se till att vi tillämpar principerna på ett sådant sätt att de genomförs” eller KFml:s strategi för revolutionen.

De kritiska punkterna i KFml:s bild av verkligheten uppkommer då skilda samhälleliga praktiker och skilda samhälleliga områden skall förbindas med varandra. Detta medför inte bara brister och luckor utan också felaktiga föreställningar. Bristerna och luckorna täcks över med föreställningar som klasståndpunkten, allmänna teser och subjektivism. Tänkandet vinner en homogenitet till priset av de konkreta sammanhangen och den historiska utvecklingens innebörd. Det avgörande är här inte den blotta avsaknaden av utförda vetenskapliga analyser utan detta tänkandes *improduktivitet* och dess oförmåga att *ställa problem*. Den form av dogmatism som består i en dyrkan av lärans ”allmänna sanningar” uppvisar i stället en påtaglig rädsla för problemställningar. Partiet är dogmens förvaltare och dess politik är ett

proklamerande av historiens gång i enlighet med tillförlitliga källor. Klasskampen ställs direkt på den ekonomiska basen och massorna skapar historien på dess grundval (gc 29). Arbetarklassen kommer till insikt och skapar sig ett revolutionärt parti (KFml *tror* faktiskt att den svenska arbetarklassen skapar sig KFml). I den hejdlösa förenkling och förvanskning bilden av den konkreta verkligheten undergår utifrån den dogmatiska lärouttvecklingen finns det inte utrymme för något strategiskt perspektiv.

Empiriodogmatismen måste därför resultera i en oförmåga att producera en strategi för revolutionen. Den samhällsbild som detta tänkande bygger upp Utgår endast från det givna (lära och fakta) och kan därför varken vidareutveckla eller bryta ned detta givna tänkande. Det är då omöjligt att inom detta tänkandes ramar eget grepp om vad *kris* och *omvandling* innebär. Denna oförmåga visar sig redan i den allmänna synen på historien och samhället, KFml:s föresats att "tillämpa läran på fakta", vilket är deras föreställning om det strategiska, teoretiska arbetet, kan inte leda till någon strategi i betydelsen vägledning till handling.

Studierna inleds med inpräntandet av en ståndpunkt och inte som en omvandling av det redan givna tänkandet. Den teoretiska praktiken består i ett inhämtande lärans allmänna sanningar och när väl denna "grund" är etablerad uppstår problemet med studiernas förening med konkreta förhållanden och politisk praktik. Denna förening uppfattas som en tillämpning på fakta, inte om en bearbetning av givna fenomen för att *få fram* det faktiska. Föreningen tar sig då allmänhet uttryck i att man använder marxistiska teser på borgerlig statistik (när man inte helt enkelt menar att studiet av klasständpunkten höjer förmågan att sälja tidningar). KFml delar borgarnas kolartro på "fakta" och mot denna frånvaro av kritik svarar frånvaron av analys. Denna mekaniska syn utesluter också förståelse av vad en kris är. Ett orörligt tankande kan inre framställa den sociala rörelse vars mest pregnanta former är de kriser som skapar en revolutionär situation. Synfältet är begränsat en stadigt framåtskridande klasskamp. Den ojämnhet i klasskampens utveckling i form av plötsliga växlingar som utgör effekterna av utvecklingen inom olika områden i samhället ligger utanför KFml:s horisont.

Det är då inte heller möjligt att bedöma vad en ekonomisk kris betyder ideologiskt och politiskt eller återverkan av en politisk kris på ekonomin. I stället finns endast den allmänna principen om proletariats seger och socialismens nödvändighet, vilket "tillämpat på verkligheten" blir fullständigt platt: "I takt med att den svenska klasskampen utvecklas tillväxer arbetarklassen i antal och i styrka och den förbättrar sin organisation. Vid en viss tidpunkt är arbetarklassen tillräckligt stark för att bli den dominerande sidan i det svenska samhället, vilket därigenom undergår stora och avgörande förändringar. Sverige blir ett socialistiskt land." (MF 3/69). Hör är det inte tal om de tvära kasten eller att "revolutionen banar sig väg genom att skapa en mäktig reaktion" (Marx). För dem som uppfattar klasskampen som ett *skridande* är det aldrig möjligt att bedöma denna reaktion, än mindre beräkna händelseutvecklingen från strejk till barrikader på gatorna och uppror. Dvs en frånvaro av strategiskt perspektiv och en helt allmän och ohistorisk syn gör revolutionen blir en profetia om ett plötsligt maktövertagande.

Mot denna bakgrund får man förstå gc:s syn på strategin och revolutionen. I konsekvens av den begränsat och lineärt uppfattade klasskampen blir strategin en fråga om att "vi kan förena oss med våra verkliga vänner för att angripa våra verkliga fiender. Syftet med dessa studier är att staka ut det revolutionära partiets strategi i klasskampen." (gc 10). Detta *utstakande* är emellertid en senare fråga, ty vem som är vän och vem som är fiende får man fram först efter studier av de faktiska förhållandena, vilket är studieprogrammets andra etapp. De faktiska förhållandena behandlas inte i gc, föremålet för studier är endast de allmänna principerna. Den boskillnad mellan teori och fakta som gc stadfäst och den kastrering av det vetenskapliga arbetet som *ersatt de teoretiska begreppen allmänna principer* som "tillämpas" har förödande konsekvenser i KFml:s föreställningar revolutionen genomförs. I gc finner vi hela det strate-

giska perspektivet förvandlat allmänna principer. ”Strategin och taktiken (även taktiken!) visar oss de allmänna principerna för hur vi ska tillämpa marxismen-leninismen, dvs hur revolutionen skall genomföras” (ge 16). Detta suger man kräver en analys av motsättningarna och studier av förhållandet mellan dagskrav och kamp för socialism. Lyckligtvis behöver man inte heller här tanka eller ställa problem ty ”dessa principer finns bäst sammanfattade i ‘Förslaget’” dvs KKP:s 25 punkter.

Det finns alltså även allmänna principer för hur man ska tillämpa de allmänna principerna, klarast sammanfattat i satsen ”vi måste se till att vi tillämpar principerna på ett sådant sätt att de genomförs.” (ge 23). Själva den socialistiska revolutionen är en *metod*, som måste hållas isär från andra metoder att lösa motsättningar. ”Vad skulle hända om vi blandade ihop dessa motsättningar (näml dels inom folket, dels mellan folket och monopolkapitalet) och försökte lösa dem med en och samma metod?” (g 26), Tack vare denna goda tillgång på redan färdiga metoder och allmänna principer kan KFml helt lämna frågan om ett strategiskt perspektiv på den svenska revolutionen åsido och hålla sig till KKP:s 25 punkter.

Att marxismen här upphört att vara en grundval för utarbetande av en strategi framträder kanske tydligast genom att taktiken kommer att jämföras mod strategin. Den taktiska beräkningen utifrån det strategiska perspektivet och de konkreta förhållandena har hos KFml reducerats till en fråga om tillämpning av allmänna principer. Taktiken och strategin kommer därmed att sammanfalla, det i nuet givna upphöjs till mål, även detta en följd av avsaknaden av revolutionärt teoretiskt arbete.

B. Empirio-dogmatismens teoretiska grunder

Allmänna principer och fakta.

Det centrala i KFml:s teori om vetenskapligt arbete är uppdelningen i ”marxismen-leninismens allmänna principer” och ”fakta” (”klasskampens fakta”, ”faktiska förhållanden”) och synen på förhållandet mellan ”principerna” och ”fakta”. Om de allmänna principerna säger KFml: ”Hit hör t ex den dialektiska och historiska materialismen, den politiska ekonomin och teorin om staren och revolutionen” (ge sid 9)⁷. *Förhållandet* mellan principerna och fakta, det som hos KFml utgör det vetenskapliga arbetet, anges på något olika sätt vid olika tillfällen, men det gemensamma är att principerna ”tillämpas på” fakta eller ”tillämpas i praktiken”. Vi börjar med den första typen av ”tillämpning” som gäller det vetenskapliga arbetet.

Enligt en artikel av Gunnar Bylin slog KFml fast följande vid sin konstituerande konferens 1967:

”Att organisera en omfattande studieverksamhet som *kombinerar studiet av marxismen-leninismen med studiet av den svenska och internationella verklighetens fakta* och syftar till att utveckla de i studiearbetet deltagande kamraternas förmåga att självständigt tillämpa den vetenskapliga socialismens teori i praktiken” (MF 1/69, s 3)

Artikeln avslutas med:

”Ansträngningarna (dvs att bilda ett kommunistiskt parti. Vår anm) gäller idag framförallt att lura oss marxismen-leninismen, Mao Tse-tungs tänkandes allmänna lagar och *lära oss att tillämpa dem på den svenska verkligheten* i vår kamp” (samma arbete, s 5).

I sin polemik med Zenit använder KFml samma tankegång. De föreslår studier

⁷ Om KFml:s oförmåga att förstå skillnaden och sambanden mellan ekonomi, politik och klasskamp se ovan under ”Samhället och historien”. Den felaktiga uppdelningen av teorin som man gör här baserar sig på deras felaktiga föreställningar om vad ett samhälle är.

”... dels av den vetenskapliga teorin och dels av *teorins tillämpning på det föreliggande klassamhällets fakta*”(Zenit nr 15, s 53).

Clarté-förbundets centralsekretariat har om Maos lilla röda (citat-boken) slagit fast att

”... citaten koncentrerat ger uttryck för *grundläggande marxist-leninistiska sanningar*” (Riktlinjer för höstens arbete i Clarté, sid B2).

I KFml:s och Clartés ideologi om studier och vetenskapligt arbete existerar det alltså två skilda typer av kunskap: kunskapen om ”allmänna principer”, ”allmänna grunder” eller ”allmänna sanningar” och kunskapen om ”fakta”. Det vetenskapliga arbetet består i att ”tillämpa” de allmänna principerna i insamlade fakta, och den konkreta kunskapen om en speciell samhällsföreteelse är alltså dessa fakta sorterade med hjälp av principerna. Genom den sorteringen kan KFml ”sammanfatta” sina studier ”till en sammanhängande analys” analys” (gc s 10). När KFml och Clarté i olika sammanhang talar om ”konkreta analyser av konkreta förhållanden” avser de den ”tillämpningen” eller sorteringen. Det avgörande här är att KFml och Clarté inte förstår vilken funktion *begreppen* har i en teori och i det vetenskapliga arbetet.

Abstrakta begrepp och vetenskapligt arbete.

Marxismen innehåller som varje verklig vetenskap *abstrakta, allmänna begrepp*. Det är de begreppens sammanbindningar och ordningen mellan dem *i själva teorin* som konstituerar marxismen som vetenskap.⁸ De abstrakta begreppen uttalar sig inte direkt om verkligheten eller om rågat reellt, existerande samhälle. De hänför sig till det som Marx kallar för ”former” eller utvecklingsformer”, dvs deras föremål är av teoretisk karaktär.

De konkreta begreppen, som hänför sig till och ger *kunskap om existerande samhällen*, t ex det svenska, är *resultatet* av att de abstrakta begreppen *satts i rörelse* i ett teoretiskt arbete. ”I tänkandet uppträder det (dvs det konkreta. Vår anm) därför som sammanfattningsprocess, som *resultat*, inte som utgångspunkt ...”⁹

De abstrakta begreppen används framarbetandet av kunskap, och i den meningen är de därför utgångspunkten i det vetenskapliga arbetet.

Konkret kunskap finns alltså *aldrig direkt given* i de abstrakta begreppen eller verkligheten, utan förutsätter dessa begrepp och ett arbete med dem. Men det är resultaten som utgör de abstrakta begreppens existensberättigande.

Deras värde ligger i att de möjliggör kunskap. När Marx talar om sin dialektiska metod i Efterskrift till andra upplagan av *Kapitalet* är det just detta vetenskapliga arbete han avser:

”Forskningen har att i detalj tillägna sig stoffet, analysera dess olika utvecklingsformer och uppspåra dessas inre samband.¹⁰ Först sedan detta arbete är fullbordat kan den verkliga rörelsen tillfredsställande beskrivas” (*Marx-Engels Werke*, 23, Berlin 1969, sid 27).

⁸ Det vore meningslöst att räkna upp exempel på abstrakta begrepp. Ett exempel på en abstrakt framställning är t ex Marx’ utredning av begreppet ”vara” i första kapitlet av *Kapitalet*, Band 1. Jfr också hans egna kommentarer till analysen i de olika förorden och i själva texten. – Vi hänvisar också till E Balibars uppsats ”Om den historiska materialismens grundläggande begrepp” i *Att läsa Kapitalet*, I-II Cavefors 970. Samma bok innehåller Althussers uppsatser ”Från Kapitalet till Marx’ filosofi” och ”Kapitalets objekt”. ”Att lösa Kapitalet” består av vetenskapsteoretiska analyser och måste *läsas* som sådana. De är alltså t ex inte ett försök att utarbeta en strategi.

⁹ Marx: Inledningen till *Till kritiken av den politiska ekonomin*, 3 Den politiska ekonomins metod. Vi har översatt från tyskan. Den svenska utgåvans översättning är inte tillförlitlig.

¹⁰ Bohmans översättning (Cavefors, 1969) är på denna punkt felaktig. För tyskans ”deren innres Band”, som hos Marx syftar på ”utvecklingsformerna”, anger han ”det inre sambandet”. Det öppnar vägen för den empiricistiska föreställningen att de ”inre sambanden” eller ”lagarna” skulle vara en inre egenskap hos *tingen*, hos *verkligheten*. Jfr nedan Maos empiricism.

Det han avser med ”beskrivning av den verkliga rörelsen” (det som Lenin kallar för ”konkret analys av konkreta förhållanden”) är kunskapen om ett speciellt händelseförlopp i samhället, dvs kunskaper som det är kommunisternas uppgift att producera.

Men de abstrakta begreppen arbetar inte ”i luften”, de arbetar på det *råmaterial* som Undersökningar och tidigare vetenskapliga resultat utgör, det ”stoff” som Marx talar om. *Till det råmaterialet hör också ”fakta”*. – Det sista är synnerligen viktigt att förstå, eftersom de borgerliga ideologierna om samhället bygger på att fakta, statistiska uppgifter och liknande skulle utgöra den mest ”rena” och säkra kunskapen. I stället förhåller det sig så att de fakta som t ex borgerliga sociologer och statsvetare framställer är infogade i och styrda av liberala eller reaktionära föreställningar om samhällets uppbyggnad, den ”mänskliga naturen”, ”individens som samhällets grundläggande enhet” osv. Det är den typen av begrepp, snarare föreställningar, som styr hela den ”vetenskapliga” framställningen och som styr hela den ”vetenskapliga” framställningen och som inte leder till någon verklig kunskap om samhället utan tvärtom motarbetar och omöjliggör den.

Dogmatism och empiricism.

För KFml och Clarté existerar överhuvud inte dessa problem. I stället representerar de en ytterligt vulgär form av dogmatism och empiricism. Deras dogmatism består i att de uppfattar de abstrakta, teoretiska *begreppen* som ”allmänna sanningar” eller ”allmänna principer”. Det är ingenting nytt i marxismens historia utan är all dogmatismens vetenskapsteoretiska förutsättning. Dogmatismen frånhänder sig därmed all möjlighet till ”konkret analys av konkreta förhållande”, eftersom den uppfattar kunskapen som *given* redan i utgångspunkten. Den utgår från vanföreställningen att de allmänna begreppen direkt och oförmedlat utsäger något om den ”verkliga rörelsen” i ett samhälle. Kunskap är för dogmatismen inte ett resultat av vetenskapligt arbete utan av ett inlärande av de ”allmänna sanningarna”. Dessa ”sanningar” uppfattar dogmatismen dessutom som möjliga att *se direkt* i de heliga skrifterna, utan det minsta tankearbete. Därav KFml:s och Clartés frenetiska *citats-dyrkan* och *fraseologi*. *Samtidigt* odlar dessa rörelser en hejdlös empiricism i fråga om fakta. ”Klasskampens fakta” är givna *oberoende* av teorin, de utgör en kunskap som är direkt och omedelbart synlig i verkligheten.

Två illustrationer. – Clartés centralsekretariat, som på de flesta områden fördjupat och förtydligat KFml:s felaktigheter, skriver i ”Riktlinjer för höstens arbete” (från sekretariatets möte sept -69): ”Vi har under det gångna året tillägnat oss marxismen-leninismens grunder”. Efter det blygsamma påståendet fortsätter man: ”Men utan konkret kunskap om förhållandena i Sverige kommer vi aldrig att helt kunna tillämpa dessa lärdomar”. Först lär de alltså in sina ”lärdomar”, sen skaffar de sig oberoende av dem ”konkret kunskap” för att kunna ”tillämpa” lärdomarna.

Den enda kunskap *det* kan leda till är just ett återupprepande av de siffror, mätresultat och statistiska uppgifter som den borgerliga samhällsideologin lever på. Hur mycket de än tillämpar sina dogmer i dessa fakta kommer de aldrig att kunna gå utanför de gränser som den borgerliga ideologin redan fastlagt i sina pseudo-vetenskapliga resultat. Det visar Gnistan på sitt oförlikneliga sätt när den bestämmer de svenska tjänstemännens klasstillhörighet utifrån Svenska industrijänstemannaförbundets lönekod i deras differentierade lönesystem! Av det drar tidningen slutsatsen: ”Grupperna 5-6-7-8 tillhör utan tvekan proletariatet och utgjorde år 1968 87,2 % av de organiserade tjänstemännen” (Gnistan nr 3 1970, Gnistans valnummer, som går ut under rubriken ”Arbetarklassen får ett alternativ”!) Är Gnistan alldeles säker på att det inte var 87,3 % som ”utan tvekan tillhör proletariatet”? Om inte annat så kan det ju ha varit något fel på SIF:s räknestickor. – Det är vad dogmatismens ”allmänna sanningar” är värda när det gäller analyser. Bländade av sin retorik och sina revolutionära fraser *döljer*

KFml och Clarté för sig själva den fullständiga frånvaron av en arbetande, revolutionär teori. Dogmernas funktion i dessa organisationer är att legitimera den frånvaron.

Följande uppblåsta självkaraktäristik ur grundcirkeln talar för sig själv: ”Och framför allt är utvecklingen mycket lovande av de förbund som marscherar fram under Mao-Tse-tungs tänkandes banér: Kommunistiska förbundet marxist-leninisterna, som tar säkra kliv mot partibildandet och Clarté-förbundet framsteg i ledningen för studeranderörelsen” (gc s 3).

Empirio-dogmatismen

Den teori om vetenskapligt arbete som KFml och Clarté har sin grund i bygger alltså på två beståndsdelar som nödvändiggör och förutsätter varandra. För det första de allmänna begreppens förvandling till *dogmer*. För det andra en empiricism som består i att man tror att ”fakta” i och för sig ger kunskap. Förbindelsen mellan dessa beståndsdelar upprättas genom att man med hjälp av dogmerna väljer ur de fakta för tillfället är användbara. Den speciella kombinationen av dogmatism och empiricism, som utesluter all produktion och aktivitet i det teoretiska arbetet, ska vi för lätthanterlighetens skull kalla ”*empirio-dogmatism*”.¹¹

Att uppehålla den ovetenskapligheten är och har varit ett av bourgeoisins viktigaste vapen i kampen mot kommunismen. Övervinnandet av den empirio-dogmatiska traditionen som hos KFml och Clarté har sina rötter i stalinismen och den europeiska maoismen, är en av de nödvändiga förutsättningarna för skapandet av ett revolutionärt marxistiskt parti i Sverige.

KFml och det goda dogmatiska sällskapet.

I sitt svar till Zenit (Zenit nr 15, s 54) anser sig KFml vara i gott sällskap när de anklagas för dogmatism, eftersom alla marxister i olika sammanhang anklagats just för det. Det kan givetvis varenda dogmatiker säga. Men när revolutionärer anklagats för dogmatism har de inte svarat att det gäller att hålla sig till ”allmänna sanningar” för att ”hitta rätt i klasskampens fakta” eller att det gäller att ”skaffa sig en karta och kompass” för att hitta i ”terrängen”. De har gått till motangrepp genom att i sina analyser visa att den marxistiska teorin utgör den enda möjligheten att uppnå kunskap om ett samhälle och genom att visa att det är den *kunskapen* kritikerna inte velat veta av. I själva verket bygger de borgerliga angreppen mot marxismen för dogmatism på exakt samma uppfattning av den marxistiska teorins natur som KFml:s, nämligen att de i skulle bestå av ”allmänna principer” och absoluta sanningar. Just genom sitt försvar för dogmatismen, just därför att de *är* dogmatiker *understödjer* KFml bourgeoisins kampanj mot den revolutionära rörelsen för att den skulle bestå av en samling sekter som rabblar sanningar ur sina heliga skrifter.

KFml:s och Maos syn på studier.

I avsnittet om studier i grundcirkeln använder sig KFml av Mao Tse-tungs uppsats ”Förbättra våra studier”. Stödjer sig då inte KFml på ”Mao Tse-tungs tänkande”?

För det första har KKP genomfört en revolution, vilket KFml inte kommer att kunna göra. Det är för det andra nödvändigt att göra klart för sig att hela föreställningen om ”Mao Tse-tungs tänkande som marxismen-leninismen i vår tid” inte är någonting annat än en fortsättning på

¹¹ Jfr att Zenit i sin analys av KFml inte alls har förstått KFml:s empirio-dogmatism. Zenit skriver: ”I användandet av absolut nödvändiga marxistiska grundprinciper för att avvisa olika revisionistiska föreställningar om hörnstenarna i kapitalismens ekonomiska och politiska system och för att strukturera ett statistiskt material ligger KFml-ideologernas styrka” (Zenit nr 12, sid 21). Det är tvärtom just detta som är empirio-dogmatismens svaghet, själva kärnpunkten i KFmls oförmåga att göra analyser och producera kunskap. – Zenits artikel utgör i bästa fall en materialsamling, något som eventuellt går att bearbeta. Dess mest framträdande drag är dess teoretiska löslighet, dess vaga begreppsbestämningar. Jfr begreppen ”ortodoxi”, ”dogmatisk fixering”, problem ”utanför det klassiska schemat”.

den stalinistiska myren om den ofelbare ledaren, om marxismens utveckling under 1900-talet som en summering av Lenins och Stalins ”tänkande”. Men det är just intrumfandet av denna oavbrutna, raka linje mellan marxism och stalinism som under så lång tid *omöjliggjort* en revolutionär teori och politik i Europa. Här inte platsen för en bedömning av följderna av KKP:s oförmåga att göra upp med den stalinistiska traditionen, speciellt som våra analyser av den kinesiska revolutionen och dess internationella betydelse ännu är synnerligen ofullständiga just *på grund av* att vi fostrats i KFml:s och Clartés typ av ”proletär internationalism”, vars främsta lag är ett *absolut förbud* mot analyser av KKP:s politik – om man med analyser inte menar ett papegojliknande upprepande av Mao Tse-tungs egna ord.

För det tredje är så mycket klart att KFml varken kan förstå de problem som Mao ställer i ”Förbättra våra studier” eller bedöma styrkan och svagheter i hans lösning av dem. – I sin uppsats har Mao en karaktäristik av dogmatiker, där han bl a liknar dem vid bambuskott, som är ”tjockhudade och ihåliga”. De är som gramfoner som bara upprepar men inte kan skapa något nytt. Lika lite som KFml kan känna igen sig i den träffande karaktäristiken (tjockhudade och ihåliga!) kan de uppfatta att Mao uttryckligen avvisar den typ av studier som de själva förespråkar: ”... metoden att studera marxismen-leninismen statiskt och i isolering bör förkastas” (*Selected works*, III, sid 24). I kaderskolningen bör enligt Mao KKP i stället koncentrera studierna på ”den kinesiska revolutionens konkreta problem och använda marxismen-leninismens grundprinciper som vägledning” (samma arbete sid 24). Exempelen på teoretiska och politiska skillnader mellan Mao och KFml kan mångfaldigas.

Men i sin kritik av dogmatismen lägger Mao hela lösningen enbart till att det gäller att göra undersökningar. Det beror på att han inte klart uppfattar teorins funktion utan i stället ser det vetenskapliga arbetet som en härledning av ”lagar ur fakta”, ”lagar som är inneboende i de faktiska förhållandena” eller ”i tingen”. Men ”lagarna” är inte ”inneboende i tingen”, lagarna är de allmänna, abstrakta begrepp, eller system av begrepp, *i teorin* som är *företsättningen* för produktion av konkret kunskap. Att göra vetenskapliga analyser är inte att ”vägledes av principer” utan att arbeta från det abstrakta till det konkreta, vilket innefattar ett bearbetande av ett ”material” (resultatet av undersökningar) till konkret kunskap. Den empiricism som Mao här förespråkar är oförmögen att ta sig ur *redan givna* föreställningar om ett samhälles ”natur” och utveckling. Det är därför också möjligt att förstå att KKP under 30-talet *samtidigt* som man i praktiken, på grund av ”händelsernas gång”, tvingades bryta med den stalinistiska teorin om ”fyra-klass-blocket” *ändå* analyserar revolutionens förlopp i just den teorin. För den europeiska empirio-dogmatismens del är det viktiga att en empiricism får desto allvarigare konsekvenser som den borgerliga ideologin utövar ett synnerligen starkt tryck i riktning mot ett accepterande av dess ”fakta” och ”faktiska uppgifter” som kunskaper.

Men Mao öppnar i ”Förbättra våra studier” också en väg tillbaka till *dogmatismen*, eftersom dogmatism inte är oförenlig med empiricism. Det är också därför som KFml kan läsa in sin empirio-dogmatism i Maos framställning.

Mao Tse-tung sam sanningens uppenbarare.

Samtidigt som en empirio-dogmatismens inte förstår vari teorins vetenskaplighet består, legitimerar den sin ovetenskaplighet genom att föra in partiets ledare som *sannings-kriterium*.

I Marxistiskt Forum nr 3 1969 har KFml påbörjat en artikelserie som ska försöka ge ”ett preliminärt svar” på frågan varför ”Mao Tse-tungs tänkande (är) vår tids marxism.” Redan på artikelns sjunde rad har MF lämnat det preliminära i svaret och skriver: ”Faktiskt är Mao Tse-tungs tänkande vår tids marxism” (samma arbete sid 4). Förklaringen till det är enligt KFml följande: ”Efter Stalin har marxismen-leninismen återigen tagit ett stort språng framåt. Mao Tse-tung har utvecklat den till ett nytt och högre stadium: Mao Tse-tungs tänkande. Varför

har det skett? Jo, därför att *endast Mao Tse-tung klart har sett de stora uppgifter som folken i hela världen ställs inför* under den nuvarande historiska epoken ..." (samma arbete sid 6). Här föreligger empirio-dogmatismens klara framställning av sin egen vanmakt. Det teoretiska arbete som Mao Tse-tung och det kinesiska kommunistpartiet utfört, som en del i det kinesiska samhällets utveckling, förläggs helt och hållet till ledarens *direkta seende av sanningen*. För empirio-dogmatismen *kan* det inte vara annorlunda, men *det finns inget direkt seende*. Kunskaper är resultatet av arbete och inte av uppenbarelser, och det gäller även Mao.

Empirio-dogmatismen uppfattar vetenskaplig metod som en *total garanti* mot alla misstag och felaktigheter: "Just dessa två drag, den ingående analysen och betoningen av praktiken, är det viktiga och värdefulla i Mao Tse-tungs *metod* för att undersöka och förändra verkligheten. Därför¹² blir hans tänkande kemiskt fritt från all slags dogmatism och opportunism och av största betydelse för alla revolutionärer ett studera och tillägna sig". (samma arbete, sid 8, MF:s kursiv), Men marxismen erbjuder ingen "kemisk frihet" vare sig för Mao eller någon annan. Höjdpunkten i framställningen av den absoluta garanti ger Gnistan nr 11 1969 i ett referat av Nils Holmberg. På frågan om "Maos teorier kan vara ofelbara" svarar han först: Att "Mao Tse-tungs tänkande" är "korrekt" beror inte på att det är Mao som är "upphovsmannen", utan på att hans analyser kräftas av den faktiska utvecklingen". Referatet fortsätter: "Givetvis har Mao någon gång tagit fel, men dessa fel har rättats till på ett tidigt stadium. Mao har alltid betonat teorins avhängighet av praktiken; vilket man kan läsa om i uppsatsen "om praktiken". det sker en ständig växelverkan mellan och praktik; Mao Tse-tungs tänkande är alltså självkorrigering" (samma arbete, s 1). Dessa till synes imponerande men i själva verket enbart pompösa påståenden är synnerligen lärorika. Först konstateras att Mao alltid betonat "teorins avhängighet av praktiken, vilket man kan läsa om i uppsatsen "Om praktiken". Av detta dras sedan genom det lilla ordet "således" *slutsatsen* att det faktiskt *sker* en sådan "växelverkan mellan teori och praktik". Här finns inte det minsta sammanhang, eftersom det att Mao betonar teorins "avhängighet" av praktiken och att man kan läsa om detta inte utgör någon grund för slutsatser om den eventuella faktiskt existerande "växelverkan". Nästa steg i resonemanget är av samma slag: "Mao Tse-tungs tänkande är alltså självkorrigering". Den här typen av resonemang utan inre sammanhang, överskylda genom utströdda sammanbindningsord, är ett av KFml:s och Clartés kännetecken och de tjänar som nödortfoga rationaliseringar för de dogmer man för fram. För övrigt *existerar det inget "självkorrigering tänkande"*. Den "självkorrigeringen" och "kemiska friheten" är slutstationen i marxismens degenerering och förvandling till skolastik. Den är empirio-dogmatikerns dröm om att aldrig behöva tänka mer i sitt liv.

Helt följdriktigt är det enligt KFml inte bara "de stora uppgifterna" som "endast Mao Tse-tung har sett klart", " ... han har *också anvisat lösningarna. Lösningarna sammanfattas i Mao Tse-tungs tänkande*"! (MF 3, 1969, s 6). Födda med radarblick stiger revolutionens stål män fram för att peka ut den rätta vägen. Så reduceras den *revolutionära organisationen* till en samling beskäftiga dogmatiker som girigt bläddrar i de heliga skrifterna för att hitta "stora uppgifter", "lösningar" och "allmänna sanningar" som de kan "tillämpa på det svenska klassamhällets fakta".

Marxismen är inte arbetarklassens åskådning.

Det andra huvudsättet för KFml att förklara och försvara sin ideologi om marxismens vetenskaplighet är deras uppfattning av marxismen som arbetarklassens "världsåskådning", Teorins vetenskaplighet förklaras med att den är klassbunden. I grundcirkeln tar det formen av ett cirkelbevis, den vanligaste formen av bevis i KFml och Clarté. Å ena sidan är marxismen

¹² Observera att ordet "därför", som skall uttrycka en förbindelse mellan olika tankeled, ca slutsats, här som på andra ställen hos KFml och Clarté används utan att minsta förbindelse existerar. Jämför också nedan.

sann, ”beskriver verkligheten som den är”. Just därför att den är arbetarklassens. Det beror enligt KFml på att arbetarklassen som klass ”inte har något intresse av att förfalska verkligheten” (gc sid 25). Den som ansluter sig till arbetarklassens ståndpunkt är enligt KFml därför garanterad att besitta sanningen. Å andra sidan ”hyllar” (ge s 24) proletariatet sin egen ”vetenskap och världsåskådning”, ansluter sig till den, därför att den är vetenskaplig (ge s 11, 23 f). Så tänker och skriver vulgärmarxister, men det väsentliga är att KFml och Clarté på detta sätt döljer sin empirio-dogmatism genom den felaktiga föreställningen att en vetenskap är det-samma som arbetarklassens ”åskådning” av ”verkligheten som den är”. Samma typ av resonemang ligger till grund för den stalinistiska teorin om ”borgerlig och proletär vetenskap”.¹³

Genom teorin om ”vetenskapen och världsåskådningen” är vi tillbaka i det direkta seendet av sanningen som ersättning för vetenskapligt arbete. Att arbetarklassen är en revolutionär klass betyder för KFml att den bär på den absoluta sanningen, som förverkligas när borgarna och deras lögners sopor sops bort. En direkt konsekvens av det är att KFml inte förstår varför det krävs ett kommunistiskt parti, annat än i den meningen att de ansluter sig till sina ”allmänna principer”, som också behandlar partiets roll. Det avgörande i det här sammanhanget är att arbetarklassen inte är ”bärare” av den revolutionära teorin, dvs att partiet krävs för utarbetandet av en strategi och för att en revolutionär politik ska vara möjlig. Hela den leninistiska teorin om att den vetenskapliga socialismen införs utifrån i arbetarklassen är fullständigt obegriplig i KFml:s värld, eftersom arbetarklassen redan ”hyllar” det som ska ”införas”. Det innebär för övrigt att den ledning som KFml talar om, inte är någonting annat än ett byråkratiskt *förmyndarskap* över arbetarklassen. Det är innebörden av frasen ”tjäna folket”.

Den kanske viktigaste konsekvensen av uppfattningen av teorin som klassbunden är att den teoretiska kampen inom organisationen reduceras till ”ideologisk kamp”, Alla motsättningar ses som ”kamp mellan borgerlig och proletär ideologi” i stället för en fråga om vetenskapligt arbete och kritik. I själva verket kan empirio-dogmatikerna *överhuvud inte förstå vad kritik är*, eftersom det kräver att man förstår vad vetenskapligt arbete är. För dem finns oenighet på vetenskaplig grund. Vetenskapen är för KFml och Clarté absolut och entydig, och varje meningsskiljaktighet uppfattas därför som att borgerliga ”idéer” smugit sig in i organisationen. Varje grupp eller person som inte ansluter sig till den för tillfället förhärskande meningsriktningen stämplas som bärare av borgerliga ”idéer” eller som en agent för borgarklassen, dvs som *klassfiende!* I stället för att lösa motsättningarna genom en vetenskaplig kritik ”löses” de genom ett ideologiskt *avvisande*. Det kan bara ske *genom underkastelse eller uteslutning*, eftersom avvisandet inte är någon lösning. I den mån KFml och Clarté skulle tillåta en reell kritik, dvs att någon i organisationen använder huvudet, skulle hela det empirio-dogmatiska systemet rasa samman. Därav den fullständigt hysteriska inställningen till avvikande åsikter och den instabilitet som präglar dessa organisationer bakom den skinande fasaden. Givetvis är det sättet att lösa motsättningar möjligt enbart i en byråkratisk organisation. De är också ett viktigt medel att upprätthålla byråkratin.

Hur KFml skiljer teori och praktik.

Studier ställer också problemet hur de ska ”förenas med praktiken”, det gamla problemet om ”enhet teori-praktik”. Det är här inte fråga om att förena en stillastående, statisk teori med en politisk praktik som är rörlig och hela tiden förändras. Problemet gäller i stället sambanden mellan *två praktiker*, den vetenskapliga praktiken och den politiska praktiken. För KFml är det just en fråga om den orörliga dogmens direkta ingripande i politiken: ”... vi måste se till att vi tillämpar principerna så att de genomförs”, ”Men för att kunna tillämpa principerna i

¹³ Vi kan här inte gå in på den viktiga diskussionen om skillnaden mellan vetenskap och ideologi som nu pågår.

praktiken måste förhållande undersökas (go s 23). Men ”allmänna principer” kan inte utgöra en ”vägledning till revolutionär handling”, det kan bara en taktik ”styrd” av en strategi och resultaten av de konkreta analyser som den kommunistiska organisationen gör. Några sådana analyser kan KFml som vi visat inte utföra. Det är därför som empirio-dogmatismen *antingen* baserar sin politik på ”allmänna principer som har något konkret innehåll, dvs en sektor sektaristisk politik, *eller* på sammanställningar av fakta som i bästa fall enbart är ett återgivande av vad som redan hänt, dvs en svanspolitik. I konsekvens med det förstår KFml inte heller innebörden av ”utan revolutionär teori ingen rörelse”. – Att en organisation inom den i Sverige unga revolutionära rörelsen har svårigheter med att förbinda den politiska och den teoretiska praktiken, att förbinda strategi och taktik, det är en sak. Men KFml och Clarté kan inte ens *ställa* problemet om den förbindelsen!

Studier och kritik.

Eftersom vetenskap för KFml betyder absolut, entydig sanning är det bara möjligt för dem att behandla ett material antingen genom att plugga in det därför att det tillhör de absoluta sanningarna eller att avvisa det därför att det inte gör det. I KFml och Clarté är *kritik* en okänd företeelse eller också detsamma som att *avvisa*.¹⁴ Grundcirkelstudierna är därför en mekanisk inläring av redan etablerade sanningar som aldrig ifrågasätts. Empirio-dogmatismen kan bara ifrågasätta något genom att förkasta det, inte genom att kritiskt analysera det. Genom studierna ska KFml lära sig ”känna till” (gc s 3) sanningen för att på så sätt göra sig av med de lögnar som borgare och falska marxister tutat i dem. Men det går inte att göra sig av med felaktiga föreställningar och sött att tänka genom att skjuta undan dem till ”tankens bakgårdar” eller genom att ”avskilja” sig från dem. Det är bara möjligt genom att upplösa deras grundvalar i en vetenskaplig kritik. Att skola en kader är inte en fråga om att servera det riktiga i form av sanningar, *det är att möjliggöra en förändring* av felaktiga som redan finns.

Grundkursen som en kurs i navigering.

KFml och Clarté delar upp sina studier i två etapper: studiet av de ”allmänna principerna” och studiet av ”fakta”. Den uppdelningen har sin grund i empirio-dogmatismens ideologi om vetenskapligt arbete och att den ersätter strategin med ”allmänna principer” eller ”fakta”.

”Också studierna måste tas i etapper. Vi kan inte gå direkt på den svenska verkligheten om vi inte först har de allmänna principerna klara för oss ... ” (gc s 10).

”Enbart bokstudier har inte gjort någon revolution. Ändå börjar vi våra studier med bokstudier, med marxismens ABC. Anledningen har vi redan berört – innan vi ger oss ut i terrängen måste vi skaffa oss kar ta och kompass” (gc s 15).

Tidskriften Clartés redaktion har vidare vyer än KFml och vistas därför inte bara i skogen, För att klargöra skillnaden mellan de etapperna rubricerar de en artikel om studierna: ”En seglare ger sig inte ut på havet utan att kunna navigera” (Clarté nr 1, 1970). 1970). Den uppdelningen och dess nödvändiga kombination med en frånvaro av vetenskapligt och strategi förvandlar obönhörligen studierna till en rent mekanisk inläring. Först lär de sig sanningen sedan tar de itu med ”verkligheten”. Den omöjliggör också all politisk förankring av kaderskolningen. Trots det har både KFml och Clarté denna grundcirkel som inträdeskrav.

Det är också klart att nästa etapp i studierna inte kan bli annat än helt kaotiska eller ett rent godtyckligt urval av ”fakta”. KFml ska ”studera och tillägna sig *alla* det svenska klasshällets väsentliga fakta” (Zenit, nr 15, sid 50). Dogmerna är tyvärr ingen hjälp i studiet av ”verkligheten”.

¹⁴ Jfr också avsnittet ”Marxismen är inte arbetarklassens ’åskådning’.

Uppenbarelsboken

Vi har nu kommit till den för KFml ”absolut viktigaste” avdelningen i studierna: ”Den proletära klasståndpunkten”. Den är grundcirkeln Uppenbarelsbok. Men i grundcirkeln kommer den inte sist – som en tröst, så som den gör i Bibeln – utan först, för att redan från början göra fullständigt klart:

att en revolutionärs varje handling och varje tanke antingen tjänar arbetarklassen eller tjänar klassfienden

att utan den riktiga klasståndpunkten kan ingen förstå en enda av de sanningar grundcirkeln innehåller

att det enda sättet att byta från den felaktiga sidan till den rätta är att inta en riktig klasståndpunkt

att det enda sättet att inta en riktig klasståndpunkt är att genomgå grundcirkeln

att i denna fråga är varje invändning mot grundcirkeln detsamma som att stå på den felaktiga sidan, på borgarnas och imperialisternas, – (gc s 14 f, 19-23),

Kort sagt, revolutionär: om du inte intagit den riktiga klasståndpunkten så är all din handlingsförmåga, all din insikt och tankekraft, alla dina förhoppningar och drömmar ingenting annat än ett stöd åt klassfienden.

Minns den regeln! Den är det *absolut viktigaste* för en kommunist.

Klasståndpunktens teoretiska funktion är att utgöra en ersättning för vetenskapliga studier, en kritisk läsning. Den är den ”ståndpunkt” utifrån vilken det ska vara möjligt att se den absoluta sanningen direkt i ”verkligheten” (fakta) eller hos ”klassikerna” (dogmerna).¹⁵ Den som inte ”intagit” den riktiga ståndpunkten ”tvingas” på grund av sin felaktiga ståndpunkt att ”förvränga t o m enkla fakta” (Zenit, nr 15, s 50).¹⁶ I stället för att producera kunskap genom ett vetenskapligt arbete träder empirio-dogmatikerna in i sanningens värld genom att ”inta arbetarklassens ståndpunkt”. Ett sidbyte från lögn till sanning. Arbetarklassen lär betacka sig för sällskapet.

Politiskt legitimerar klasståndpunkten de dogmer om partibildandet, den socialistiska revolutionen, proletariatets diktatur osv som hos Kfml ersätter en strategi En riktig klasståndpunkt är en automatisk garanti för en riktig politisk linje. Samtidigt hjälper den till att dölja den fullständiga bristen på politisk förankring i grundcirkeln.

Den moral som predikas i grundcirkeln snitt om den ”proletära klasståndpunkten” kan vid en ytlig granskning te sig som en oskyldig scout-moral: ”Ständigt och jämt, var vi än befinner oss, på arbetsplatsen, i skolan, på gator och torg eller i familjen, måste vår inställning vara ödmjuk (gc s 20), ”Ge exempel på hur du själv brustit i tillit och förtroende för folket”, ”Ge exempel på hur du satt dina egna intressen framför andras eller hela rörelsens”, ”Hur betraktar du dina arbetskamrater (klasskamrater) som ännu inte frigjort sig från den borgerliga ideologin?” (gc s 22). Men i själva verket är den en av de viktigaste förtryckarmekanismerna inom KFml och Clarté. Genom den moralism, som fullständigt dominerar dessa byråkratiska organisationer, hindras medlemmarna effektivt från att tänka och arbeta självständigt. De går i en ständig spänning att plötsligt vara på fel ”sida”, att ”tjäna” klassfienden i stället för arbetar-

¹⁵ ”Klassiker” är KFml:s och Clartés namn på böcker av Marx, Engels, Lenin, Stalin och Mao Tse-tung. Eventuellt är det också ett namn på själva personerna.

¹⁶ Ett exempel på ett sådant ”faktum” ger KFml i MF nr 3 1969, sid 32: att ”KFml:s framtidsperspektiv är mycket ljusa”. Anklagande skriver de till Zenit-redaktionen: ”Men om detta inte ett ord i Zenitartikeln” (samma arbete, s 32).

klassen. ”Denna cirkel är ingen akademisk kunskapscirkel där man behöver vara rädd att göra bort sig” (gc s 17). Jo, det är den. Särskilt akademisk. Kunskaper är det ju inte frågan om.

Klasståndpunkten är den ”punkt” där KFml:s och Clartés alla felaktigheter strålar samman. Det är en *kritisk* punkt. Därför finns det ingenting så viktigt för dem som just den.

Med grundcirkeln kombination av moralism och dogmer – utan strategi, politisk förankring, utan träning i vetenskapligt arbete – skolar KFml och Clarté sina militanter.

Nedanstående resolution antogs i samband med Lunds Clarté-sektions utträde ur Svenska Clarté-förbundet den 24.1.1970, Den bör ses som ett historiskt dokument som avspeglar vårt politiska och teoretiska läge vid denna tidpunkt, och inte som ett program för den grupp av kommunister som ger ut ”Bolsjevik”. Den har däremot spelat ock spelar fortfarande en viktig roll som preliminär bestämning av vår position och riktlinje för vårt arbete.

Resolution

Följande deklaration har antagits av f d Lunds Clartésektion vid konferens den 24-25.1.1970.

Med anledning av Centralsekretariatets skrivelse av den 4.1.1970 har Lunds Clartésektion vid sektionskonferens den 24-25.1 beslutat att utträda ur Svenske Clarté-förbundet. Vi ämnar fortsätta och vidareutveckla kritiken av KFml/Clarté och arbetar på att skapa en revolutionär organisation. Utträdet är en förutsättning för detta.

Utträdet ur Clarté-förbundet är ett resultat av nära 1 1/2 års teoretiskt och politiskt arbete. Under denna tid har vi systematiskt gått igenom motsättningarna mellan oss och KFml/Clarté och värderat dessa organisationers roll i den svenska politiken. Motsättningarna gäller så gott som varje problem som de svenska revolutionärerna står inför och vi menar att en organisatorisk brytning är en förutsättning för att vi skall kunna komma vidare i arbetet på att lösa dem. Utträdet är också en förutsättning för att vi skall kunna publicera den kritik vi hittills arbetat fram.

De viktigaste skiljelinjerna kan sammanfattas i följande teser:

Vi tar avstånd ifrån:

1. om studier och samhällsanalys

I KFml/Clarté:s grundcirkel Framställs den marxistiska teorin som ett slutet system, som deltagarna har att passivt lära in. Uppläggningsen och innehållet i cirkelarna omöjliggör ett produktivt teoretiskt arbete och självständiga ställningstaganden. Den dogmatiska abstraktionen och slutenheten har som direkt komplement en klart empiricistisk hållning: marxismens så kallade ”allmänna sanningar” läggs som en gjutform på de ”faktiska förhållandena”. Marxismens roll som vetenskap och vapen i klasskampen – som vägledning till kommunistisk handling – har hos KFml/Clarté ersatts av citatdyrkan och schematiska analyser. Vi ser dessa drag manifesterade i Clarté-förbundets mekanistiska beskrivning av studentrörelsen, i ersättningen av klassanalysen med begreppen ”monopolkapitalet och folket”, i föreställningar som att Mao Tsetungs tänkande är ”kemiskt fritt” från revisionism, osv

2. Om historieförfalskningen

Det är inte bara så att KFml/Clarté brister när det gäller kunskaper i den historiska materialismen och konkreta analyser av det svenska samhället. Till detta kommer att de anammat och

byggt vidare på den stalinistiska historieförfalskningen av bl a den västeuropeiska arbetarrörelsens historia. Som åskådningsexempel kan här nämnas det psykologiserande, idealistiska hopkok som en ledande KFml:are begått i Gnistan's artikel om "Sanningen om Lenins testamente"; vidare den kompletta oförmågan att förstå revisionismens uppkomst och utveckling i Sovjetunionen annat än som "borgaragenternas" maktövertagande 1956. Decennier av byråkratisering och katastrofal politik i den internationella kommunistiska rörelsen och inom Sovjetunionen reduceras här till en oförklarlig och konspiratorisk *händelse!* Andra exempel är beskrivningen av den s k "Lunda-oppositionen" och "analysen" av SKP:s historia.

3. Om ekonomismen-sekterismen

Med dogmatiken i studier och samhällsanalys, samt historieförfalskningen som bakgrund, är det givetvis omöjligt för KFml/Clarté att bygga upp en *strategi* och taktik som leder till den socialistiska revolutionen. Ett exempel på detta är den linje de driver i studentrörelsen: utifrån en beskrivning av studenterna som "en del av folket" i motsatsställning till monopolkapitalet, utropar de en snäv facklig linje till strategi för det politiska arbetet på universiteten. Här saknas en marxistisk analys av studenternas sammansatta och motsägelsefulla förhållande till arbetarklassen och bourgeoisien, och en förståelse för *politikens* och *ideologins* roll som *drivkrafter* i studentrörelsen. Ekonomismen kombineras med en steril och sekteristisk propaganda, och ett fetischartat upphöjande av de egna organisationerna och fixering vid de kvantitativa framgångarna. Samma kombinerade sekterism och ekonomism går igen i det tomrum som råder mellan KFml:s s k "dagskrav" och "det långsiktiga målet". Oförmågan till strategiskt helhetsperspektiv och avsaknaden av förbindelse mellan "kort"- och "långsiktigt" visar sig också i den konstgjorda och outtalade arbetsfördelningen: Clarté tar hand om de studerande så tar KFml hand om arbetarna! Men hur 'tar' KFml 'hand' om arbetarna? Gruv-arbetarstrejken och hamnarbetarstrejken är belysande exempel: å ena sidan 'tjänar' man 'folket' genom att låta bli att intervensera i den spontana rörelsen; å andra sidan känner man sig förpliktigade att tala fullkomligt abstrakt om "kommunistiska partiet" och "socialistiska samhället".

4. Om bristen på internationalism

KFml/Clarté har inte lyckats framställa ens ett försök till analys av imperialismens ekonomiska, politiska och ideologiska roll. Ett internationellt *strategiskt* perspektiv saknas; KFml/Clarté har inte kunnat dra lärdom av de positiva och negativa erfarenheterna från den revolutionära kampen under senare år, i synnerhet när det gäller kampen i den imperialistiska länderna själva. Den proletära internationalismen reduceras till anti-imperialistisk solidaritet med det eller de länder som "gjorts till huvudsakligt föremål för USA-imperialismens aggression" och stängs in i en speciell organisation. Den internationella klasskampens dialektik blir i KFml/Clartés tappning en enkel hopsummering av folkens kamp i olika länder. Analysen av kampen på olika håll i världen är oftast ett okritiskt återgivande av KKP:s analyser.

5. Om byråkratisk centralism

Genom att KFml/Clarté ersätter den *teoretiska kampen* med frågor om borgerlig eller proletär ideologi, borgerlig eller proletär klasstandpunkt, vilja eller icke-vilja att "tjäna folket", blir de helt oförmögna att utnyttja och lösa motsättningar inom organisationen. I stället för demokratisk centralism, präglas KFml av byråkratisk centralism. Ett exempel på byråkratin är att Clarté-förbundets Internbulletin inte utkommit med ett enda nummer under hela hösten 1969 trots de mycket allvarliga motsättningar som var för handen. Genom organisationsstrukturen i KFml/Clarté isoleras medlemmarna, avdelningarna och sektionerna från varandra.

Dessa fem punkter är en sammanfattning av vår kritik mot KFml/Clarté. De bör ses som en uppställning i tesform, inte som analyser eller slutförda beskrivningar. Vi återkommer efter hand till var och en av dessa punkter i artiklar, broschyrer och diskussionsinlägg för att belägga våra påståenden. Bland annat genom detta vill vi initiera en nationell diskussion av de svenska revolutionärernas strategiska, taktiska och organisatoriska uppgifter, diskussioner som nu antingen saknas eller förs i små grupper på olika håll i landet.

I det följande skall vi i några kortfattade teser beskriva ramarna för vårt arbete i fortsättningen och de problem som vi för närvarande sysselsatta med.

Vi arbetar för:

1. För att marxismen skall återerövas som en vetenskaplig vägledning till kommunistisk handling, fordras ett klart brott med den västeuropeiska traditionen av dogmatism och empiricism. Vi måste *gripa tillbaka* på Marx och Lenin (på den vetenskap och politik de stod för), men även studera sådana revolutionärer som Luxemburg, Gramsci, Trotskij och Mao Tse-tung. Marxismen består inte av ett sanningsblock, som successivt byggts upp av de "fem stora".

Denna återerövring, detta brott med den teoretiska förfälsningen har *i viss mån* påbörjats, bl a genom "Althusserskolans" arbete i Frankrike., Vi får inte avskära oss från dessa erfarenheter. Men det är inte tillräckligt att *enbart* gripa tillbaka på den teoretiska rikedom som den marxistiska traditionen representerar, det fordras ett självständigt tänkande, egna analyser i en ny historisk situation, i en konkret samhällsformation. Det krävs ett studiearbete som ger möjligheter till *användande* av marxismen, dels konkreta analyser och forskningar, dels i ett politiskt-propagandistiskt arbete. Vi ser det som en av våra viktigaste uppgifter nu att lägga grunden till denna nya form av studier.

2. För att inte vi, liksom KFml/Clarté gjort, åter skall glida in i den västeuropeiska kommunismens traditionella revisionism, fordras en uppgörelse med den stalinistiska politiken inom Komintern och SUKP som lett till omfattande och långvariga nederlag för proletariatet och till en misskreditering av socialismen. Genom oförmågan att göra upp med SKP-traditionen vid brytningen med SKP-VpK glider KFml/Clarté oundvikligen in i stalinismen, SKP-traditionens rot.

3. Det är nödvändigt att bryta med den ekonomistiska och sekteristiska politiken i strategiskt och taktiskt avseende, dvs att riva ned den kinesiska mur som i KFml/Clartés tänkande skiljer den ekonomiska kampen från den politiska, maximummålsättningen från minimikraven, den socialistiska revolutionen från kampen för "dagskraven", det "långsiktiga" från det "kortsiktiga". Det gäller att utarbeta en övergångsstrategi för den revolutionära kampen, en strategi som kan vara ett sammanhängande och överordnat system. För att kunna utveckla en sådan strategi måste aktioner, organisationer och begrepp som strejker-strejkkommittéer-generalstrejk, fabriksråd-arbetarråd-sovjeter-dubbelmakt-röda baser ingående studeras, med avseende på den svenska samhällsformationen. Betydelsen av de olika kampsektorerna (arbetsplatser, skolor, universitet) måste klarläggas liksom den konkreta innebörden av begrepp som "proletär internationalism" och "arbetarklassens ledande roll". I dessa frågor har KFml/Clarté inget annat att ge än ett upprepande av vissa kända slagord och fastlagda scheman.

4. Den organisationsstruktur, den byråkratiska centralism, som i decennier regerat de västeuropeiska kommunistpartierna, måste klarläggas och brytas. Rätten till tendensbildningar inom organisationen, nödvändigheten av öppna diskussioner i tidskrifter och broschyrer, friheten att kritisera ledningen, är lika viktigt att slå fast, som nödvändigheten att följa fastlagda

beslut och nödvändigheten i ett regelbundet politiskt arbete. En demokratisk centralism, baserad på en enhet av dessa två aspekter, måste byggas.

Vi ser det överordnade temat i vår kamp i att bidra till skapandet av ett kommunistiskt parti i Sverige. Det första steget blir för vår del skapandet av en ny organisation i Lund och skapandet av en nationell tidskrift. Det andra steget blir skapandet av en nationell, revolutionär organisation, detta krävs ett långvarigt och tålmodigt arbete. Vi kommer att fortsätta detta arbete på denna resolutions grundval.

Det är dessa problemställningar vi kommer att arbeta med i fortsättningen. Eftersom KFml/Clarté står i vägen för ett sådant arbete har det fordrats en organisatorisk brytning. Det betyder inte att vi kommer att inrikta all vår kraft på kamp mot dessa organisationer eller att vi kommer att låsa fast oss i en negativistisk position. Men KFml/Clarté representerar en viktig kraft i svensk politik och en styvnackad tradition. Man kan inte lämna denna kraft och denna tradition åt sitt öde. Då riskerar man att själv glida tillbaka in i den. Det fordras en långvarig uppgörelse genom att teoretiskt, politiskt och organisatoriskt arbete.

Kamratliga hälsningar

fd Lunds Clartésektion